



O'QITUVCHILAR KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI RESURLAR VA ELEKTRON TA'LIM KONTENTINING DIDAKTIK AHAMIYATI

Nilufar Xalikova Mirkadirovna

A.Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy instituti

"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrası katta o'qituvchisi.

Annotatsiya: *Mazkur maqolada o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish jarayonida raqamli resurslar va elektron ta'lim kontentidan foydalanishning didaktik ahamiyati tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi pedagoglarning bilim, ko'nikma va malakalarini yangilashni taqozo etmoqda. Tadqiqotda elektron darsliklar, onlayn platformalar, multimediali materiallar hamda interaktiv ta'lim vositalarining o'qituvchi kasbiy kompetentligiga ta'siri yoritiladi. Shuningdek, raqamli resurslardan samarali foydalanish pedagogik jarayonning sifatini oshirishda muhim omil ekani asoslab beriladi.*

Kalit so'zlar: *kasbiy kompetentlik, raqamli resurslar, elektron ta'lim kontenti, didaktik imkoniyatlar, masofaviy ta'lim, innovatsion texnologiyalar, pedagogik mahorat.*

Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish jarayoni ta'lim tizimi oldiga yangi talab va vazifalarni qo'yimoqda. Ayniqsa, o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini doimiy ravishda rivojlantirib borish zamonaviy ta'lim sifatini ta'minlashning muhim shartlaridan biri hisoblanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi natijasida ta'lim jarayonida raqamli resurslar va elektron ta'lim kontenti muhim didaktik vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Raqamli resurslar o'qituvchiga ta'lim mazmunini yangicha yondashuv asosida tashkil etish, interaktivlikni oshirish hamda ta'lim oluvchilarning mustaqil o'rganish faoliyatini qo'llab-quvvatlash imkonini beradi. Elektron ta'lim kontenti esa o'qituvchining metodik salohiyatini



kengaytirib, uning kasbiy kompetentligini shakllantirish va rivojlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli, raqamli resurslar va elektron ta'lim kontentining didaktik ahamiyatini ilmiy jihatdan o'rganish dolzarb masala hisoblanadi.

O'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri bo'lib, bu jarayonda raqamli resurslar va elektron ta'lim kontentidan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Kasbiy kompetentlik pedagogning nazariy bilimlari, amaliy ko'nikmalari, metodik tayyorgarligi hamda axborot texnologiyalaridan foydalanish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Raqamli texnologiyalar aynan ushbu tarkibiy qismlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Raqamli resurslar, jumladan, elektron darsliklar, ta'limiy platformalar, virtual laboratoriyalar va multimediali materiallar o'qituvchilarga o'z ustida mustaqil ishlash, yangi bilimlarni tezkor egallash hamda pedagogik faoliyatini takomillashtirish imkonini yaratadi. Ushbu resurslar ta'lim jarayonida vizuallik va interaktivlikni ta'minlab, o'quv materialining oson va samarali o'zlashtirilishiga yordam beradi. Natijada, o'qituvchining darsni loyihalash, taqdim etish va baholash kompetensiyalari rivojlanadi.

Elektron ta'lim kontenti o'qituvchining metodik kompetentligini shakllantirishda alohida o'rin tutadi. Videodarslar, onlayn testlar, animatsiyalar va interaktiv topshiriqlar pedagogga dars jarayonini individuallashtirish va differensiallashtirish imkonini beradi. Bu esa o'qituvchining innovatsion faoliyatini faollashtirib, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etish ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Masofaviy ta'lim texnologiyalari o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Onlayn kurslar, vebinarlar va virtual seminarlar orqali pedagoglar o'z bilim va tajribalarini muntazam ravishda yangilab borishlari mumkin. Bu jarayon kasbiy refleksiya va o'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyalarining shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Raqamli resurslardan foydalanish o'qituvchining axborot-kommunikatsiya kompetentligini oshirish bilan



birga, ta'lim jarayonining samaradorligini ham yuksaltiradi. O'qituvchi raqamli vositalar yordamida o'quvchilar faoliyatini monitoring qilish, bilimlarni baholash va tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Raqamli resurslar va elektron ta'lim kontentining didaktik ahamiyati, avvalo, ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan holda tashkil etish imkoniyatlari bilan belgilanadi. O'qituvchi raqamli vositalar yordamida o'quvchilarning individual xususiyatlari, bilim darajasi va o'zlashtirish sur'atlarini inobatga olgan holda ta'lim jarayonini moslashtira oladi. Bu esa pedagogning differensial yondashuv kompetentligini rivojlantirishga xizmat qiladi. Elektron ta'lim kontenti orqali muammoli ta'lim, loyihaviy ta'lim va teskari aloqa (feedback) mexanizmlarini samarali joriy etish mumkin. Masalan, onlayn muhokamalar, forumlar va testlar o'qituvchining kommunikativ kompetentligini rivojlantirib, ta'lim jarayonida samarali muloqotni yo'lga qo'yishga yordam beradi. Shu bilan birga, raqamli platformalar orqali o'quvchilarning faolligini tahlil qilish o'qituvchining analitik fikrlash ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Raqamli resurslardan foydalanish o'qituvchining ijodiy va innovatsion kompetentligini shakllantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Multimediali taqdimotlar, interaktiv mashqlar va virtual simulyatsiyalar pedagogni yangi g'oyalarni izlashga, dars jarayonini kreativ tashkil etishga undaydi. Natijada, an'anaviy ta'lim usullari zamonaviy yondashuvlar bilan uyg'unlashib, pedagogik faoliyatning samaradorligi oshadi. Elektron ta'lim kontenti o'qituvchilarning o'zaro tajriba almashinuvi va kasbiy hamkorligini rivojlantirishga xizmat qiladi. Onlayn hamjamiyatlar, metodik portallar va ochiq ta'lim resurslari pedagoglarga ilg'or tajribalarni o'rganish, muammolarni muhokama qilish va innovatsion yechimlarni birgalikda ishlab chiqish imkonini beradi. Bu esa kasbiy kompetentlikning ijtimoiy va hamkorlik komponentlarini mustahkamlaydi. Raqamli ta'lim muhitida ishlash o'qituvchidan axborot xavfsizligi, mualliflik huquqi va raqamli etika masalalariga e'tibor qaratishni talab etadi. Shu jihatdan, raqamli resurslardan ongli va maqsadli



foydalanish pedagogning mas'uliyatli yondashuvini shakllantirib, uning professional madaniyatini yuksaltiradi.

Xulosa

Raqamli resurslar va elektron ta'lim kontenti o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda muhim didaktik ahamiyatga ega. Zamonaviy raqamli texnologiyalar pedagogik faoliyatni samarali tashkil etish, ta'lim jarayonini interaktiv va innovatsion asosda olib borish imkonini yaratadi. Bu esa o'qituvchilarning metodik, axborot-kommunikatsiya, ijodiy va kommunikativ kompetensiyalarining shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Elektron ta'lim kontentidan tizimli va maqsadli foydalanish o'qituvchilarning professional salohiyatini oshirib, ularning o'z-o'zini rivojlantirish va kasbiy refleksiya ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Shuningdek, raqamli resurslar ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan holda tashkil etish, ta'lim sifatini oshirish va pedagogik jarayonni zamon talablari asosida takomillashtirishga xizmat qiladi. Xulosa qilib aytganda, o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda raqamli resurslar va elektron ta'lim kontentini joriy etish ta'lim tizimining barqaror rivojlanishini ta'minlovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Shu bois, pedagoglarni raqamli texnologiyalar bilan ishlashga tayyorlash va ularning raqamli savodxonligini oshirish zamonaviy ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasi.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-6079-son Farmoni, 2020 yil.
3. Azizxo'jayev A.A. Ta'limda raqamli texnologiyalar, Toshkent: Fan, 2022.
4. UNESCO (2021). Digital Learning Competency Framework.
5. Kurbonov J., Allayorova S. Zamonaviy darsda raqamli vositalardan foydalanish, 2023.



6. Qo'ysinov O.A. Kompetentli yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik ijodkorligini rivojlantirish texnologiyalari: Pedagogika fanlari bo'yicha doktorlik (DSc) diss. – Toshkent, 2019. – 200 b.